

Βρυξέλλες, 2.12.2014
COM(2014) 717 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ετήσια έκθεση του 2013 για τον μηχανισμό σταθερότητας

{SWD(2014) 344 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Ετήσια έκθεση του 2013 για τον μηχανισμό σταθερότητας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Δομή του μηχανισμού σταθερότητας (ΜΣ).....	3
3.	Εφαρμογή του μηχανισμού σταθερότητας.....	4
4.	Επισκόπηση του ΜΣ για την περίοδο 2007-2013.....	4
5.	Κατάσταση του μηχανισμού σταθερότητας το 2013	6
6.	Αντίδραση σε καταστάσεις κρίσης ή αναδυόμενης κρίσης (άρθρο 3 του κανονισμού ΜΣ).....	7
6.1.	Πώς αντέδρασε ο ΜΣ στις κρίσεις το 2013	7
6.2.	Ποιοι φορείς συμμετείχαν στις δράσεις του ΜΣ για την αντιμετώπιση κρίσεων;.....	9
7.	Συνεργασία με τρίτες χώρες στο πλαίσιο σταθερών συνθηκών για συνεργασία (άρθρο 4 του κανονισμού ΜΣ).....	10
7.1.	Απειλές κατά της ασφάλειας (άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού ΜΣ).....	10
7.2.	Μετριασμός των κινδύνων που συνδέονται με χημικές, βιολογικές, ραδιολογικές και πυρηνικές (ΧΒΡΠ) ύλες (άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού ΜΣ).....	13
7.3.	Οικοδόμηση ικανοτήτων πριν και μετά την κρίση (άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού ΜΣ)	16
8.	Συμπέρασμα	20

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έβδομη ετήσια έκθεση για τον μηχανισμό σταθερότητας (ΜΣ), η οποία αποτελεί την τελευταία έκθεση αυτού του είδους που καταρτίζεται δυνάμει της ισχύουσας νομικής βάσης¹, υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, σύμφωνα με την υποχρέωση υποβολής ετήσιας έκθεσης που προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού για τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας².

Ο μηχανισμός σταθερότητας αποτέλεσε σημαντικό μέσο το οποίο παρείχε τη δυνατότητα στην Ύπατη Εκπρόσωπο/Αντιπρόεδρο και στον αρμόδιο για θέματα ανάπτυξης Επίτροπο, υπό την εποπτεία των οποίων τελούσε, να διοχετεύουν πόρους στη στήριξη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων της ΕΕ με στόχο την πρόληψη, τον μετριασμό και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων κρίσεων και περισσότερο μακροπρόθεσμων απειλών κατά της ασφάλειας σε ολόκληρο τον κόσμο. Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζεται επισκόπηση της δράσης του ΜΣ για τους σκοπούς αυτούς κατά τη διάρκεια του 2013.

Η έκθεση συμπληρώνεται από τρία έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που παρέχουν πλήρη και αναλυτική γενική ενημέρωση όσον αφορά την εφαρμογή i) μέτρων του ΜΣ για την επείγουσα αντιμετώπιση κρίσεων τα οποία δρομολογήθηκαν και/ή ήταν σε εξέλιξη το 2013, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού (έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Μέρος 1 και Μέρος 2), και ii) περισσότερο μακροπρόθεσμων δράσεων που επιδέχονται προγραμματισμό στο πλαίσιο του ΜΣ, βάσει του άρθρου 4 παράγραφοι 1, 2 και 3 του κανονισμού.

2. ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (ΜΣ)

Στα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού ΜΣ ορίζονται τα είδη δραστηριοτήτων για τα οποία μπορεί να κινητοποιηθεί ο εν λόγω μηχανισμός.

Στο **άρθρο 3** προβλέπονται «Μέτρα για αντίδραση σε καταστάσεις κρίσης ή αναδυόμενης κρίσης».

Στο **άρθρο 4** του κανονισμού ΜΣ προβλέπεται μια συνιστώσα του μηχανισμού που επιδέχεται προγραμματισμό και αφορά μακροπρόθεσμα προγράμματα του ΜΣ σε τρεις τομείς εστίασης:

- ασφάλεια και απειλές κατά της ασφάλειας σε διαπεριφερειακό πλαίσιο (άρθρο 4 παράγραφος 1)

¹ Ο ΜΣ εφαρμόστηκε από την 1η Ιανουαρίου 2007 έως την 31η Δεκεμβρίου 2013. Ο νέος μηχανισμός συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη), για τον οποίο θα υποβάλλονται ετήσιες εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όπως ορίζεται στον τίτλο IV άρθρο 13 των κοινών κανόνων εφαρμογής των μηχανισμών χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020.

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1717/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2006 (ΕΕ L 327 της 24.11.2006, σ. 1).

- μετριασμός των κινδύνων που συνδέονται με χημικές, βιολογικές, ραδιολογικές και πυρηνικές (ΧΒΡΠ) ύλες (άρθρο 4 παράγραφος 2) και
- οικοδόμηση ικανοτήτων πριν και μετά την κρίση (άρθρο 4 παράγραφος 3)³.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ

Η υπηρεσία της Επιτροπής για τα μέσα εξωτερικής πολιτικής (FPI) εργάζεται σε ιδιαίτερα στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), η οποία αποτελεί λειτουργικά αυτόνομο φορέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴. Και οι δύο υπηρεσίες υποβάλλουν εκθέσεις στην Ύπατη Εκπρόσωπο/Αντιπρόεδρο Ashton, καθώς η FPI εμπίπτει στις αρμοδιότητές της ως αντιπρόεδρου της Επιτροπής. Οι εργασίες που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 εκτελούνται υπό την ευθύνη του Επιτρόπου αναπτυξιακής συνεργασίας.

Η ΕΥΕΔ παρείχε την πολιτική καθοδήγηση για το άρθρο 3 του μηχανισμού σταθερότητας και συνεργάστηκε για την επεξεργασία μέτρων με την FPI, η οποία ήταν υπεύθυνη για την εφαρμογή των δράσεων που συμφωνούνταν. Η ΕΥΕΔ παρείχε επίσης τον στρατηγικό προγραμματισμό για το άρθρο 4 μέσω των εγγράφων στρατηγικής και των πολυετών ενδεικτικών προγραμμάτων. Τα αντίστοιχα ετήσια προγράμματα δράσης (ΕΠΔ) καθορίζονται και εκτελούνται από την ΓΔ Ανάπτυξης και Συνεργασίας (DEVCO), όσον αφορά το άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2, και από την FPI, όσον αφορά το άρθρο 4 παράγραφος 3.

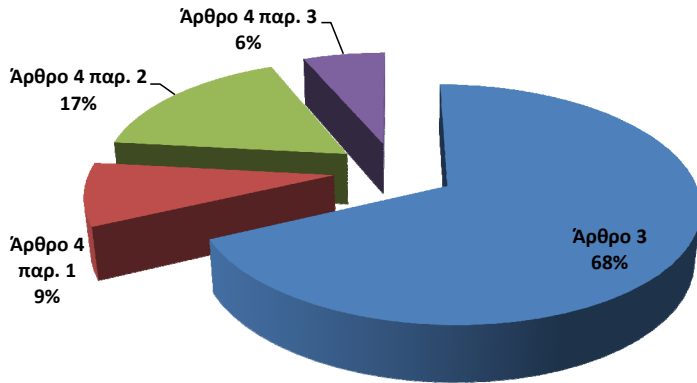
4. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΜΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013

Ύστερα από επτά έτη λειτουργίας, ο ΜΣ έχει παράσχει βοήθεια για την αντιμετώπιση του πλήρους κύκλου των συγκρούσεων και για την πρόληψη κρίσεων, για την αντίδραση και την ανάκαμψη ανά την υφήλιο, για την αντιμετώπιση απειλών κατά της ασφάλειας σε εθνικό, περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο, καθώς και για την οικοδόμηση ικανοτήτων με σκοπό την πρόληψη των συγκρούσεων και την αντιμετώπιση κρίσεων.

³ Γνωστή επίσης και ως η «εταιρική σχέση ΜΣ για την οικοδόμηση της ειρήνης».

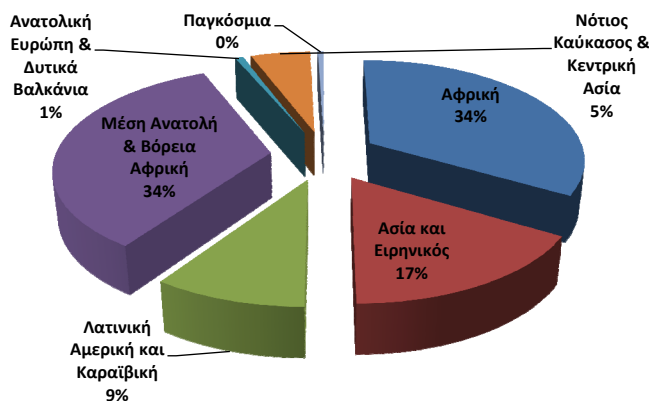
⁴ Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για τον καθορισμό της οργάνωσης και της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (2010/427/ΕΕ), ΕΕ L201.

Διάγραμμα 1: Χρηματοδότηση μέσω του ΜΣ για δραστηριότητες που εμπίπτουν στο άρθρο 3 και στο άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 3 (συνολικά 1,57 δισεκατ. ευρώ για την περίοδο 2007-2013 (σύμφωνα με την κατανομή της χρηματοδότησης))

Κατά την περίοδο 2007-2013, στο πλαίσιο της συνιστώσας «βραχυπρόθεσμη αντίδραση σε καταστάσεις κρίσης» του ΜΣ (άρθρο 3), διατέθηκαν **1,08 δισεκατ. ευρώ για 288 δράσεις αντιμετώπισης κρίσεων σε περισσότερες από 70 χώρες ή περιφέρειες παγκοσμίως**. Στο διάγραμμα 2 παρουσιάζεται η γεωγραφική κάλυψη για την περίοδο αυτή.

Διάγραμμα 2: Γεωγραφική κάλυψη των δράσεων αντιμετώπισης κρίσεων στο πλαίσιο του ΜΣ, 2007 - 2013 (σύμφωνα με την κατανομή της χρηματοδότησης)

Κατά την ίδια περίοδο, διατέθηκαν περίπου **502,45 εκατ. ευρώ για τη μακροπρόθεσμη συνιστώσα του ΜΣ, η οποία επιδέχεται προγραμματισμό** και καλύπτει τις ενέργειες που εμπίπτουν στο άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 3. Στο διάγραμμα 1 παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο κατανεμήθηκε η χρηματοδότηση μεταξύ των μέτρων αντιμετώπισης κρίσεων (άρθρο 3) και των μακροπρόθεσμων προγραμμάτων (άρθρο 4) κατά την εν λόγω περίοδο.

5. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 2013

Ο προϋπολογισμός ύψους **309,3 εκατ. ευρώ** που διατέθηκε και δεσμεύθηκε πλήρως για τον ΜΣ το 2013⁵ κατανεμήθηκε ως εξής:

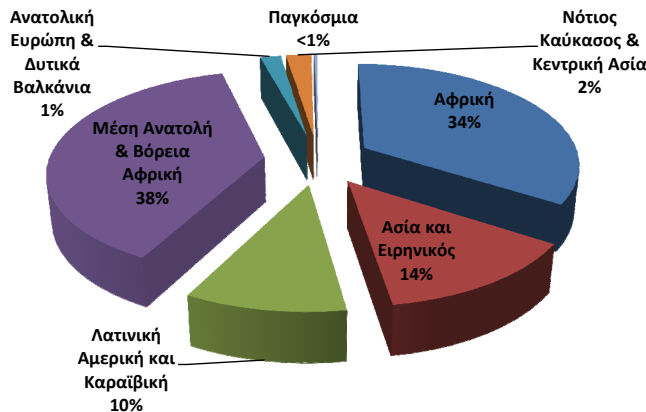
- 210,7 εκατ. ευρώ για καταστάσεις κρίσης ή αναδυόμενης κρίσης (άρθρο 3)·
- 30,3 εκατ. ευρώ για την αντιμετώπιση διαπεριφερειακών απειλών (άρθρο 4 παράγραφος 1)·
- 44,3 εκατ. ευρώ για μετριασμό του κινδύνου από ύλες ΧΒΡΠ (άρθρο 4 παράγραφος 2)· και
- 24 εκατ. ευρώ για την οικοδόμηση ικανοτήτων πριν και μετά την κρίση (άρθρο 4 παράγραφος 3).

Μέσω τακτικών ανακοινώσεων που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας, το Συμβούλιο ενημερώθηκε σχετικά με τον σχεδιασμό νέων μέτρων αντίδρασης σε καταστάσεις κρίσης βάσει του άρθρου 3, καθώς και για την εφαρμογή των εν εξελίξει μέτρων. Η ομάδα εργασίας της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις συγκρούσεις, την ασφάλεια και την ανάπτυξη, η οποία συστάθηκε στο πλαίσιο του δημοκρατικού ελέγχου του ΜΣ, συγκάλεσε έξι τριμερείς συσκέψεις σε πολιτικό επίπεδο με εκπροσώπους της Επιτροπής και της ΕΥΕΔ και περίπου 15 τεχνικές συνεδριάσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Από άποψη **γεωγραφικής κατανομής**, στο διάγραμμα 3 απεικονίζεται η σημαντική στήριξη που εξακολουθεί να παρέχεται από τον ΜΣ στη Μέση Ανατολή και τη Βόρειο και Υποσαχάρια Αφρική, λόγω των παρατεταμένων κρίσεων στις περιοχές αυτές.

⁵ Βλέπε «Μηχανισμός σταθερότητας: Επισκόπηση των αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών για το 2013» στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση.

Διάγραμμα 3: Γεωγραφική κάλυψη των νέων δράσεων αντιμετώπισης κρίσεων στο πλαίσιο του ΜΣ, 2013 (σύμφωνα με την κατανομή της χρηματοδότησης)

Συγκεκριμένα παραδείγματα έργων του ΜΣ κατά το 2013 παρατίθενται στις ακόλουθες δύο ενότητες.

6. ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΡΙΣΗΣ Η ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΗΣ ΚΡΙΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 3 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΜΣ)

6.1. Πώς αντέδρασε ο ΜΣ στις κρίσεις το 2013

Το 2013 ο ΜΣ διέθεσε **216,6 εκατ. ευρώ⁶** στο πλαίσιο **45 περίπου βραχυπρόθεσμων μέτρων αντίδρασης σε καταστάσεις κρίσης**. Στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής (MENA), η παροχή στήριξης συνεχίστηκε προς αντιμετώπιση της παρατεταμένης κρίσης στη Συρία και των επιπτώσεών της στις γειτονικές χώρες. Στήριξη παρασχέθηκε επίσης σε ολόκληρη την Υποσαχάρια Αφρική αντικατοπτρίζοντας τις δράσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση της ασταθούς πολιτικής κατάστασης και των απειλών κατά της ασφάλειας στην εν λόγω περιοχή. Η παροχή στήριξης συνεχίστηκε και στη Νοτιοανατολική Ασία με σκοπό την εδραίωση των ειρηνευτικών διαδικασιών και του κράτους δικαίου.

Αναλυτικά στοιχεία για όλα τα μέτρα του ΜΣ που τέθηκαν σε εφαρμογή το 2013 παρατίθενται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, το οποίο συνοδεύει την παρούσα ετήσια έκθεση. Εν είδει παραδείγματος των δραστηριοτήτων που εκτελέστηκαν το 2013 αναφέρονται οι ακόλουθες δράσεις, οι οποίες καταδεικνύουν το ευρύ φάσμα και τα πολυάριθμα και διαφορετικά είδη κρίσεων που κλήθηκε να αντιμετωπίσει ο ΜΣ σε διάφορες περιοχές του κόσμου:

Συρία: Στο πλαίσιο της παρατεταμένης κρίσης στη Συρία, η παροχή στήριξης από τον ΜΣ ήταν συνεχής τόσο στο εσωτερικό της Συρίας όσο και στις γειτονικές χώρες. Στην Τουρκία, στο Ιράκ, αλλά κυρίως στην Ιορδανία και στον Λίβανο, ο ΜΣ διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην παροχή στήριξης προς τις αρχές για την υποδοχή του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού σύρων προσφύγων. Δόθηκε επίσης απευθείας βοήθεια στους πρόσφυγες, για παράδειγμα, με την παροχή επιδοτήσεων ενοικίου σε μετρητά και με τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, μεταξύ άλλων στις δομές διαχείρισης των κέντρων υποδοχής, καθώς

⁶ Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται κεφάλαια ύψους 6 εκατ. ευρώ που μεταφέρθηκαν από το 2012 ή ανακτήθηκαν από το 2013.

και με την παροχή εναλλακτικής εκπαίδευσης, και ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης. Στον Λίβανο, ο ΜΣ παρέχει σημαντική στήριξη στον τοπικό τομέα υγειονομικής περίθαλψης, ο οποίος επιβαρύνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την πρόσθετη ζήτηση που δημιουργείται λόγω της παρουσίας μεγάλου αριθμού προσφύγων.

Στο εσωτερικό της Συρίας, η πρόσβαση και οι λοιπές συνθήκες παροχής μη ανθρωπιστικής βοήθειας παρουσιάζουν σαφώς μεγαλύτερες δυσκολίες. Εντούτοις, κατέστη δυνατή σε ορισμένο βαθμό η παροχή απευθείας βοήθειας μέσω του ΜΣ με τη μορφή πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, αυξημένης επισιτιστικής ασφάλειας και βασικής εκπαίδευσης.

Μάλι: Ο ΜΣ αποτέλεσε έναν από τους πρώτους μηχανισμούς που κατόρθωσε να θέσει σε εφαρμογή η ΕΕ στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας αντιμετώπισης της κρίσης στο Μάλι στις αρχές του 2013. Μέσω μιας δέσμης μέτρων βοήθειας στο πλαίσιο του ΜΣ ύψους 20 εκατ. ευρώ, παρασχέθηκε στήριξη κυρίως στους τομείς της ασφάλειας και δικαιοσύνης, καθώς και συνδρομή για την εκ νέου εδραίωση της παρουσίας των κρατικών αρχών του Μάλι στο βόρειο τμήμα της χώρας και για την υλοποίηση των πρώτων σταδίων της εκλογικής διαδικασίας. Η βοήθεια αυτή συμπλήρωσε τη στήριξη που παρασχέθηκε από άλλους μηχανισμούς της ΕΕ, ιδίως από το μακροπρόθεσμο έργο του ΜΣ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στην περιοχή του Σαχέλ, τις δύο αποστολές ΚΠΑΑ – την αποστολή της ΕΕ για την εκπαίδευση των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι (EUTM) και την EUCAP Σαχέλ, καθώς και τη στήριξη που παρείχε η ΕΕ στην αποστολή AFISMA με χρήση του μέσου στήριξης του ΕΤΑ για την ειρήνη στην Αφρική.

Νίγηρας: Κατά τη διάρκεια του 2013 οι απειλές κατά της ασφάλειας στον Νίγηρα αυξήθηκαν εξαιτίας της εξέγερσης και των στρατιωτικών συγκρούσεων στο βόρειο Μάλι. Η κατάσταση οξύνθηκε περαιτέρω λόγω της επιστροφής στον Νίγηρα τα τελευταία χρόνια περίπου 250.000 οικονομικών μεταναστών μόνο από τη Λιβύη, συμπεριλαμβανομένων πρώην μαχητών και μισθοφόρων. Με βάση την υφιστάμενη στήριξη του ΜΣ για την εδραίωση της ασφάλειας και τη σταθεροποίηση στις βόρειες περιοχές του Νίγηρα και του Μάλι, συμφωνήθηκε η χορήγηση πρόσθετης στήριξης προκειμένου να παρασχεθεί συνδρομή στους τομείς της δημοτικής αστυνόμευσης και των δραστηριοτήτων παραγωγής εισοδήματος και να υποστηριχτούν πρωτοβουλίες για την ειρήνη και τη συμφιλίωση που δρομολογήθηκαν από τις περιφερειακές και εθνικές αρχές. Τα εν λόγω μέτρα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή του Σαχέλ, συμπληρώνουν την αναπτυξιακή και ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ και δημιουργούν συνέργειες με την αποστολή ΚΠΑΑ EUCAP Σαχέλ στον Νίγηρα.

Κεντροαφρικανική Δημοκρατία: Μετά το πραξικόπημα του Μαρτίου του 2013, το φάσμα των δραστηριοτήτων του ΜΣ στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία διευρύνθηκε ώστε να ανταποκριθεί στη νέα κατάσταση που επικρατεί στην περιοχή. Αυτό επετεύχθη μέσω της χορήγησης πακέτων στήριξης προς μη στρατιωτικές δυνάμεις ασφαλείας, οι οποίες θα μπορούσαν να προετοιμάσουν επίσης το έδαφος για μια μεταγενέστερη ολοκληρωμένη προσπάθεια μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας· χορηγήθηκε στήριξη στα μέσα ενημέρωσης ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν αντικειμενική και προσαρμοσμένη στα δεδομένα των συγκρούσεων πληροφόρηση στο Μπανγκουί και στις επαρχίες· πραγματοποιήθηκαν αποστολές παρατήρησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προωθήθηκε ο ενδοκοινοτικός διάλογος μέσω προσπαθειών της κοινωνίας των πολιτών.

Ακτή Ελεφαντοστού: Μετά τον διορισμό εθνικής αρχής για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής του 2012 για τον αφοπλισμό, την αποστράτευση και την επανένταξη (AAE), η ΕΕ

παρείχε βοήθεια μέσω μέτρων του ΜΣ που περιελάμβαναν: οικοδόμηση ικανοτήτων και τεχνική βοήθεια, συμπεριλαμβανομένου του προσανατολισμού και της προετοιμασίας των αποστρατευμένων πρώην μαχητών που επρόκειτο να επανενταχθούν· στήριξη για την οικονομική και κοινωνική επανένταξη περίπου 5.000 πρώην μαχητών που είχαν ήδη αποστρατευτεί και παράλληλη βοήθεια στις κοινότητες υποδοχής αυτών προκειμένου να δημιουργηθούν ευνοϊκές συνθήκες για την επανένταξη· τέλος, στενή και τακτική παρακολούθηση του προγράμματος ΑΑΕ ώστε να διασφαλιστεί ότι η συμμετοχική αυτή προσέγγιση ανταποκρίνεται στις ανάγκες τόσο των κοινοτήτων υποδοχής όσο και των πρώην μαχητών.

Μιανμάρ/Βιρμανία: Πέραν της παλαιότερης και της συνεχιζόμενης στήριξης για την ειρηνευτική διαδικασία, με στόχο μεταξύ άλλων τη δημιουργία ειρηνευτικού κέντρου στη Μιανμάρ (Myanmar Peace Centre, MPC) το 2012, και με βάση τις προσεγγίσεις τόσο του Γραφείου του Προέδρου όσο και της Daw Aung San Suu Kyi, αλλά και σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων του Απριλίου του 2013, η ΕΕ δρομολόγησε παροχή βοήθειας για την οικοδόμηση ικανοτήτων της αστυνομίας της Μιανμάρ με σκοπό τη βελτίωση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις αστυνομικές δυνάμεις, και για την ενίσχυση της λογοδοσίας και του επαγγελματισμού τους στους τομείς της διαχείρισης πλήθους και της αστυνόμευσης σε επίπεδο κοινοτήτων.

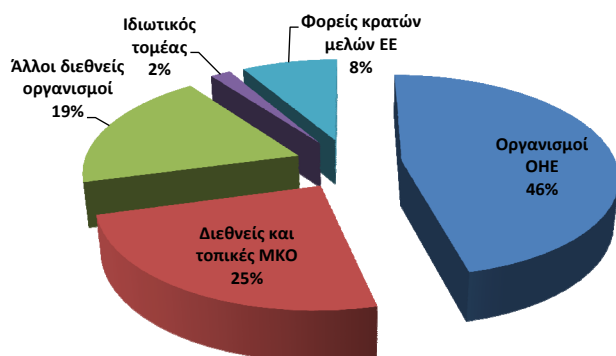
6.2. Ποιοι φορείς συμμετείχαν στις δράσεις του ΜΣ για την αντιμετώπιση κρίσεων;

Η προετοιμασία των μέτρων έγινε σε στενή συνεργασία με τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και με διάφορους εταίρους, όπως η κοινωνία των πολιτών, οι δημόσιες διοικήσεις, τρίτες χώρες και άλλοι. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ διαδραματίζουν καίριο ρόλο όσον αφορά την έγκαιρη προειδοποίηση και την ανάπτυξη των αρχικών ιδεών και επιλογών για την αντιμετώπιση των κρίσεων. Το 2013 τα περισσότερα νέα μέτρα εξακολούθησαν «να εκχωρούνται»⁷ στις αντιπροσωπείες της ΕΕ για να εφαρμοστούν τοπικά, δεδομένου ότι οι αντιπροσωπείες έχουν γνώση των τοπικών αναγκών και απαιτήσεων που έχουν καίρια σημασία για την επιτυχία των δραστηριοτήτων. Το γεγονός αυτό καθιστά δυνατή την έγκαιρη διαπραγμάτευση των συμβάσεων με τους φορείς υλοποίησης και τη στενή και επιτόπια παρακολούθηση της υλοποίησης αυτών των συχνά ευαίσθητων έργων. Ως εκ τούτου, το 2013, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ ήταν υπεύθυνες για το 62% των αναλήψεων υποχρεώσεων και το 80% των πληρωμών βάσει του ΜΣ.

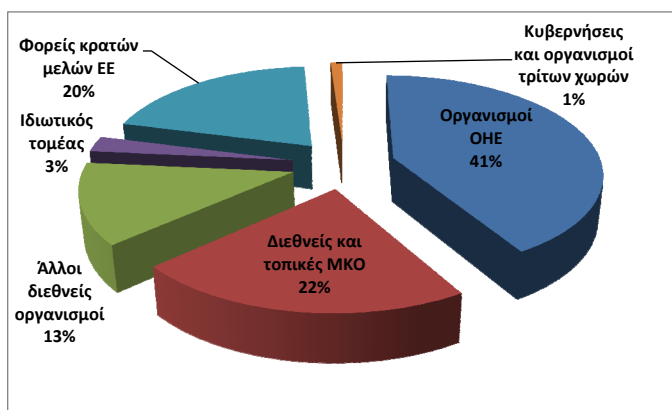
Στα διαγράμματα 4α και 4β κατωτέρω παρουσιάζεται το φάσμα των εταίρων υλοποίησης του ΜΣ για τα μέτρα αντιμετώπισης κρίσεων σύμφωνα με το άρθρο 3 από το 2007 έως το 2013. Η επιλογή των εταίρων υλοποίησης καθορίζεται συχνά από το ποιοι οργανισμοί ή φορείς διαθέτουν εμπειρογνωμοσύνη και ισχυρή παρουσία στο εσωτερικό των χωρών, καθώς τα στοιχεία αυτά τους παρέχουν τη δυνατότητα να αντιδρούν άμεσα, χρησιμοποιώντας τα εδραιωμένα τοπικά δίκτυά τους, στις ευμετάβλητες συνθήκες στις οποίες αναλαμβάνει δράση ο ΜΣ για την αντιμετώπιση κρίσεων. Η οικογένεια του ΟΗΕ εξακολούθησε να αποτελεί σημαντικό εταίρο υλοποίησης, όπως και διάφορες μη κυβερνητικές οργανώσεις, και το 2013 σημειώθηκε αύξηση της συνεργασίας με οργανισμούς των κρατών μελών.

⁷ Η νομική και δημοσιονομική ευθύνη για τη χρήση των κεφαλαίων της ΕΕ, καθώς και η εξουσία υπογραφής και τροποποίησης συμβάσεων, κατά περίπτωση, μεταβιβάζεται από την έδρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες στην οικεία αντιπροσωπεία της ΕΕ.

Διάγραμμα 4α: Εταίροι υλοποίησης των δράσεων αντιμετώπισης κρίσεων στο πλαίσιο του ΜΣ, 2007 - 2013 (σύμφωνα με την κατανομή της χρηματοδότησης)

Διάγραμμα 4β: Εταίροι υλοποίησης των δράσεων αντιμετώπισης κρίσεων στο πλαίσιο του ΜΣ, 2013 (σύμφωνα με την κατανομή της χρηματοδότησης)

7. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ (ΑΡΘΡΟ 4 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΜΣ)

Η Επιτροπή εξασφαλίζει την προετοιμασία του ετήσιου προγραμματισμού και τη διαχείριση της βοήθειας βάσει του άρθρου 4 στο πλαίσιο σταθερών συνθηκών για συνεργασία. Τα ετήσια προγράμματα δράσης (ΕΠΔ) του ΜΣ για το 2013 εγκρίθηκαν ως εξής: άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 τον Ιούλιο του 2013⁸ και άρθρο 4 παράγραφος 3 τον Μάρτιο του 2013. Αναλυτική ενημέρωση όσον αφορά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων βάσει έκαστης από τις παραγράφους του ανωτέρω άρθρου περιλαμβάνεται στο έγγραφο εργασίας II των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ετήσια έκθεση.

7.1. Απειλές κατά της ασφάλειας (άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού ΜΣ)

Τα προγράμματα που σχεδιάστηκαν στο πλαίσιο διαπεριφερειακών απειλών εστιάζονται στην οικοδόμηση ικανοτήτων, σε συνεχή διαβούλευση με τις δικαιούχους χώρες. Συνήθως, οι

⁸ Η αναθεωρημένη έκδοση των ΕΠΔ εγκρίθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013.

ικανότητες στον τομέα της ασφάλειας ενισχύονται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, με σκοπό να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική παγκόσμια και διαπεριφερειακή συνεργασία.

Το 2013 ανελήφθησαν υποχρεώσεις ύψους 74 εκατ. ευρώ και πραγματοποιήθηκαν πληρωμές συνολικού ύψους περίπου 44 εκατ. ευρώ. Μέχρι το τέλος του 2013 και με χρήση του ΜΣΕ⁹, προσελήφθησαν περισσότεροι από 100 εμπειρογνώμονες από ειδικές κρατικές ή ημικρατικές οργανώσεις των κρατών μελών της ΕΕ, οι οποίοι ένωσαν τις δυνάμεις τους για να καταστήσουν διαθέσιμες τις εξειδικευμένες γνώσεις και την εμπειρογνομosύνη τους και συνέβαλαν με τις τεχνικές αυτές γνώσεις στον εντοπισμό και τον λεπτομερή σχεδιασμό των δράσεων του ΜΣ. Στις δράσεις αυτές συμπεριλαμβανόταν το ετήσιο πρόγραμμα δράσης (ΕΠΔ) για το 2013, καθώς και η προετοιμασία για την πλήρη υλοποίηση των δράσεων που είχαν αποφασιστεί στο πλαίσιο προηγούμενων ΕΠΔ. Οι καλυπτόμενοι τομείς σκιαγραφούνται στην ακόλουθη ενότητα:

- Το **πρόγραμμα για την οδό διακίνησης κοκαΐνης** (35 εκατ. ευρώ από το 2009) καλύπτει 38 χώρες στην Αφρική (κυρίως στη δυτική Αφρική), τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική και στηρίζει τις ικανότητες των χωρών εταίρων για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διακίνησης ναρκωτικών σε ολόκληρη την οδό διακίνησης, εστιάζοντας στην αναχαίτιση των παράνομων ροών των ναρκωτικών, την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την ανταλλαγή πληροφοριών. Δύο νέες συμβάσεις υπεγράφησαν για την επέκταση του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του έργου AIRCOP σε νέες χώρες στην Αφρική και τη Λατινική Αμερική κατά τη διάρκεια της επόμενης τριετίας και για τη στήριξη της περαιτέρω ανάπτυξης του συστήματος πληροφοριών της αστυνομίας στη δυτική Αφρική (West Africa Police Information System, WAPIS) στις πέντε πρώτες χώρες στις οποίες εφαρμόστηκε πιλοτικά.
- Η παροχή στήριξης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος στην οδό διακίνησης ηρωίνης συνεχίστηκε σε 15 χώρες στην Ασία, την Κεντρική Ασία, τον Καύκασο, τον Εύξεινο Πόντο και τα Δυτικά Βαλκάνια στο πλαίσιο του ευρύτερου **προγράμματος για την οδό διακίνησης ηρωίνης**, το οποίο αποτελείται από δύο φάσεις που επί του παρόντος υλοποιούνται παράλληλα: ένα έργο που έχει τέσσερις συνιστώσες, με τον βασικό όγκο των δραστηριοτήτων του να εστιάζει στο Αφγανιστάν και το Πακιστάν· η δεύτερη φάση συνίσταται σε τρία μεμονωμένα έργα. Κατά τη διάρκεια του 2013 δρομολογήθηκαν δύο νέες παρεμβάσεις στο πλαίσιο της δεύτερης φάσης του προγράμματος: ένα έργο με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των οργανισμών επιβολής του νόμου σε επιχειρησιακό επίπεδο, ιδίως στην Κεντρική Ασία, και ένα άλλο για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων σε χώρες κατά μήκος της οδού διακίνησης της ηρωίνης, οι δραστηριότητες του οποίου εστιάζουν στην ενίσχυση των ικανοτήτων του Αζερμπαϊτζάν, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Τουρκίας αναφορικά με τη συλλογή δεδομένων/πληροφοριών, την ανάλυσή τους και τη συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών.

⁹ Σύμβαση-πλαίσιο του μέσου στήριξης εμπειρογνομώνων, που βασίζεται σε ειδικούς από κρατικές ή ημικρατικές οργανώσεις της ΕΕ. Από το 2008, εμπειρογνώμονες από 60 περίπου οργανισμούς 17 κρατών μελών πραγματοποίησαν περισσότερες από 100 αποστολές.

- Το πρόγραμμα για τους **κρίσιμους ναυτιλιακούς διαύλους** ύψους 22 εκατ. ευρώ καλύπτει 25 παράκτιες χώρες του ευρύτερου Ινδικού Ωκεανού (συμπεριλαμβανομένης της Νοτιοανατολικής Ασίας) και του Κόλπου της Γουινέας. Το πρόγραμμα αυτό ενισχύει τις ικανότητες ανταλλαγής πληροφοριών, καθώς και τις λειτουργίες επιβολής του ναυτιλιακού δικαίου των εν λόγω κρατών, με σκοπό να συμβάλει στην επίτευξη ασφαλέστερης θαλάσσιας κυκλοφορίας με επίκεντρο την καταπολέμηση της πειρατείας και των ένοπλων ληστειών που διαπράττονται στη θάλασσα, και να λάβει υπόψη και άλλες πτυχές της ασφάλειας στη θάλασσα.
- Η παροχή στήριξης για έργα με σκοπό την **καταπολέμηση της τρομοκρατίας** σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο συνεχίστηκε το 2013 σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Στο Μάλι, η υλοποίηση του έργου «Contre Terrorisme Sahel», από το οποίο επωφελούνται ο Νίγηρας, το Μάλι και η Μαυριτανία, ξεκίνησε επί της ουσίας με την παροχή κατάρτισης σχετικά με την αντιμετώπιση τρομοκρατικών επιθέσεων, τις τεχνικές διεξαγωγής ερευνών, τη συλλογή και τη χρήση πληροφοριών ασφαλείας, καθώς και τις νομικές διαδικασίες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Σχεδιάστηκε ένα νέο έργο που θα συμβάλει στην καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στο Κέρας της Αφρικής και στην Υεμένη, με σκοπό να αρχίσει να υλοποιείται στις αρχές του 2014, ενώ συνήφθη επίσης σύμβαση για ένα νέο έργο σχετικά με την καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού στο Κέρας της Αφρικής. Η συνεργασία με το Πακιστάν ενισχύθηκε με νέα στήριξη για την καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού, η οποία θα αρχίσει να διοχετεύεται το 2014 προκειμένου να συμπληρώσει την υφιστάμενη στήριξη προς το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης του Punjab. Στη Νοτιοανατολική Ασία ο ΜΣ συμμετείχε σε μια κοινή πρωτοβουλία που ανέλαβαν το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον έλεγχο των ναρκωτικών και την πρόληψη του εγκλήματος και η ΕΕ (EU-UNODC) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Ο ΜΣ παρείχε επίσης στήριξη στο Ινστιτούτο για τη δικαιοσύνη και το κράτος δικαίου που έχει έδρα στη Μάλτα, μέσω ανάθεσης χαρτογράφησης με σκοπό την ενημέρωση των μελλοντικών εργασιών του Ινστιτούτου σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Σε συνεργασία με το Γραφείο του Συμβούλου Εθνικής Ασφάλειας στη Νιγηρία, εκπονήθηκε μελέτη για τη Boko Haram. Τέλος, σχεδιάστηκε κατάρτιση της Επιτροπής σχετικά με την προετοιμασία έργων για την καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού, για το προσωπικό της ΕΕ και των κρατών μελών στις αντιπροσωπείες και τις πρεσβείες, και η πρώτη συνεδρία πραγματοποιήθηκε στο Ναϊρόμπι τον Δεκέμβριο του 2013, ενώ περαιτέρω κατάρτιση πρόκειται να παρασχεθεί στην Αφρική και την Ασία το 2014.
- Η υλοποίηση μιας νέας παρέμβασης για το **έγκλημα στον κυβερνοχώρο** ξεκίνησε στα τέλη του 2013, σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης. Στόχος της παγκόσμιας δράσης για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο (Global Action against Cybercrime, GLACY) είναι η προώθηση της προσχώρησης στη σύμβαση της Βουδαπέστης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο και η διευκόλυνση της συνεργασίας των αρχών του τομέα ποινικής δικαιοσύνης σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και τη συλλογή ηλεκτρονικών αποδείξεων βάσει της εν λόγω συνθήκης.
- Καταρτίστηκε πιλοτικό έργο με θέμα την **ασφάλεια στον κυβερνοχώρο**, με ορίζοντα έναρξης τις αρχές του 2014 και στόχο την ανάπτυξη της ανθεκτικότητας των κρίσιμης σημασίας υποδομών ΤΠ και την προαγωγή της εναρμόνισης και της

εκπόνησης εθνικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα σε επιλεγμένες χώρες.

- Με στόχο να ενισχυθούν οι εθνικές δικαστικές και ελεγκτικές αρχές, καθώς και οι αρχές επιβολής του νόμου στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της παραγωγής και διακίνησης **ψευδεπίγραφων φαρμάκων**, σχεδιάστηκε μια νέα παρέμβαση για την αντιμετώπιση απειλών για τη δημόσια υγεία και συνήφθη σχετική σύμβαση, η υλοποίηση της οποίας προβλέπεται να ξεκινήσει το 2014. Παρέχοντας το αναγκαίο νομικό πλαίσιο και τις απαραίτητες ικανότητες για την αποτελεσματική διενέργεια των εν λόγω επιχειρήσεων στο κατάλληλο εθνικό και υποπεριφερειακό/διαπεριφερειακό επίπεδο, το έργο θα εστιάζει γεωγραφικά στη Γκάνα, τη Σενεγάλη, την Ιορδανία, το Μαρόκο και το Καμερούν, λόγω της πολιτικής δέσμευσης που επιδεικνύουν οι εν λόγω χώρες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτουν τα ψευδεπίγραφα φάρμακα.
- Με σκοπό την καταπολέμηση της **παράνομης συγκέντρωσης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW)** και την αντιμετώπιση των αποσταθεροποιητικών τους συνεπειών, υλοποιήθηκαν αρκετές δράσεις-ορόσημα μέσω πρωτοβουλίας του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον έλεγχο των ναρκωτικών και την πρόληψη του εγκλήματος (UNODC), με την οποία προωθείται η επικύρωση και η εφαρμογή της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος και του πρωτοκόλλου αυτής για τα πυροβόλα όπλα. Ομοίως, το έργο iARMS που υλοποιείται από την INTERPOL εισήλθε στη δεύτερη φάση του (2012-2013) μετά την επιτυχημένη ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου (2011-2012). Στην Αφρική, το πρώτο στάδιο της παροχής στήριξης για το περιφερειακό κέντρο για τα φορητά όπλα (Ναϊρόμπι, Κένυα) ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2013, σηματοδοτώντας την έναρξη του δεύτερου σταδίου που θα έχει διάρκεια τριών ετών. Στην Κεντρική Αμερική, το δεύτερο στάδιο της παροχής στήριξης για το πρόγραμμα ελέγχου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού της Κεντρικής Αμερικής (CASAC) εισήλθε στο δεύτερο έτος υλοποίησής του από την επιτροπή για την ασφάλεια του συστήματος ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA).

7.2. Μετριασμός των κινδύνων που συνδέονται με χημικές, βιολογικές, ραδιολογικές και πυρηνικές (XBPI) ύλες (άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού ΜΣ)

Το πρόγραμμα XBPI καλύπτει κινδύνους που συνδέονται με περιστατικά τυχαίας, φυσικής ή δόλιας χρήσης XBPI υλών, και έχει ως στόχο τη βελτίωση της ασφάλειας και της προστασίας μέσω της διάδοσης βέλτιστων πρακτικών και της αύξησης του γενικού επιπέδου ευαισθητοποίησης σε θέματα ασφάλειας. Πριν από το 2010 οι διάφοροι τομείς καλύπτονταν χωριστά¹⁰. Η στρατηγική του προγράμματος για τις XBPI ύλες είναι περιφερειακή και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις καλύπτει διμερή έργα σε μία μόνο χώρα (εξαιρουμένου του Αφγανιστάν και του Πακιστάν για τις χημικές ουσίες, τη βιοασφάλεια και τη βιοπροστασία).

Τα «κέντρα αριστείας» XBPI έχουν αρχίσει σταδιακά να παρέχουν μια ενιαία και ολοκληρωμένη πλατφόρμα για ανάληψη δράσεων σε όλους τους τομείς παρακολούθησης των

¹⁰ Για παράδειγμα, έλεγχος των εξαγωγών προϊόντων διπλής χρήσης, παράνομη εμπορία, μεταστροφή επιστημόνων από την κατασκευή όπλων, πνεύμα ασφάλειας και προστασίας.

συνόρων/παράνομης διακίνησης, ελέγχου των εξαγωγών, βιοασφάλειας, βιοπροστασίας κ.λπ., συμπεριλαμβανομένων των μέτρων πολιτικής προστασίας (σχεδιασμός για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, ετοιμότητα και αντίδραση σε καταστάσεις κρίσης). Η πρωτοβουλία υλοποιείται σε στενή συνεργασία με την ΕΥΕΔ και με τη βοήθεια του διαπεριφερειακού ιδρύματος ερευνών των Ηνωμένων Εθνών για το έγκλημα και τη δικαιοσύνη (UNICRI). Το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξασφαλίζει την τεχνική στήριξη της πρωτοβουλίας. Στόχος των εν λόγω κέντρων αριστείας είναι η ενίσχυση των πολιτικών μετριασμού των σχετικών με ΧΒΡΠ ύλης κινδύνων αναπτύσσοντας ειδικά προσαρμοσμένες δέσμες βοήθειας. Τα κέντρα θα αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο για την οικοδόμηση ικανοτήτων, την ανάπτυξη συνεκτικών περιφερειακών πολιτικών και την ενίσχυση της συνεργασίας των εθνικών και περιφερειακών ενδιαφερομένων στον τομέα αυτό. Το 2012 η ΕΕ δημιούργησε κέντρο αριστείας στη Νοτιοανατολική Ασία (Φιλιππίνες), στη Νοτιοανατολική Ευρώπη/Νότιο Καύκασο/Ουκρανία (Γεωργία), τη Βόρειο Αφρική (Αλγερία), την «Ατλαντική πρόσοψη» (Μαρόκο), τη Μέση Ανατολή (Ιορδανία) και την Ανατολική και Κεντρική Αφρική (Κένυα). Το 2013 λειτουργούσαν πέντε τοπικές περιφερειακές γραμματείες των κέντρων αριστείας και άλλες τέσσερις εγκαινιάστηκαν επισήμως. Επιπλέον, έχουν δημιουργηθεί επαφές με χώρες της Κεντρικής Ασίας και του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου. Το 2013 η Επιτροπή ξεκίνησε, από κοινού με τις χώρες εταίρους της πρωτοβουλίας για τα κέντρα αριστείας, την εκπόνηση εκτίμησης αναγκών και απειλών, με σκοπό τον εντοπισμό των βασικότερων αναγκών των χωρών όσον αφορά τις ΧΒΡΠ ύλης. Τη διενέργεια των εν λόγω εκτιμήσεων θα ακολουθήσει η κατάρτιση εθνικών σχεδίων δράσης για τις ΧΒΡΠ ύλης που θα βοηθήσουν στην πρόβλεψη των δράσεων προτεραιότητας των εν λόγω χωρών. Ο καθορισμός των μελλοντικών έργων στις περιφέρειες των κέντρων αριστείας θα βασίζεται στις εν λόγω προτεραιότητες.

Στα κυριότερα έργα ΧΒΡΠ-κέντρων αριστείας που θα δρομολογηθούν περιλαμβάνονται τα ακόλουθα: στη Μέση Ανατολή, το κέντρο αριστείας στο Αμμάν έχει εκπονήσει έργο σχετικά με την κατάρτιση του μη στρατιωτικού προσωπικού πρώτης παρέμβασης σε περίπτωση καταστροφών λόγω ΧΒΡΠ υλών (HAZMAT). Το κέντρο αριστείας της «Αφρικανικής Ατλαντικής Πρόσοψης» (ΑΑΠ) στο Ραμπάτ δρομολόγησε έργο σχετικό με τα βιολογικά και τα χημικά επικίνδυνα απόβλητα. Σε αυτό συμμετέχουν επτά χώρες εταίροι από την ΑΑΠ και η Τυνησία. Ένα δεύτερο έργο που εκτελείται από κοινού από τα κέντρα αριστείας του Ραμπάτ και του Ναϊρόμπι θα βοηθήσει τις χώρες εταίρους να καταρτίσουν και να ενισχύσουν τη σχετική νομοθεσία, καθώς και να αναπτύξουν αποδοτικά μέτρα επιβολής για την εκπλήρωση των διεθνών υποχρεώσεων. Στο εν λόγω έργο συμμετέχουν εννέα χώρες, ενώ άλλες εννέα έχουν εκφράσει ήδη ενδιαφέρον για συμμετοχή σε παρόμοιο έργο.

Άλλοι τομείς που λαμβάνουν στήριξη περιλαμβάνουν αρκετά πεδία δραστηριοτήτων που εκτελούνται σε συντονισμό με το δίκτυο των κέντρων αριστείας.

- Δραστηριότητες **προβολής του ελέγχου των εξαγωγών αγαθών διπλής χρήσης**, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την επιτυχή εφαρμογή προγραμμάτων με περισσότερα από 23 κράτη σε ολόκληρο τον κόσμο, έλαβαν παράταση. Ενισχύθηκε η συνεργασία με το πρόγραμμα ελέγχου των εξαγωγών και συνοριακής ασφάλειας (EXBS) των ΗΠΑ¹¹. Κοινός διάλογος για την προβολή του ελέγχου των εξαγωγών σε διεθνές επίπεδο πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Ιούνιο του 2013. Αποφασίστηκε η συγκρότηση κοινής ομάδας εργασίας για την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των

¹¹ Έλεγχος των εξαγωγών και συναφής βοήθεια για την ασφάλεια των συνόρων.

ΗΠΑ και της ΕΕ, με σκοπό την αποφυγή τυχόν επικάλυψης κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων ελέγχου των εξαγωγών. Με δεδομένες τις πρόσφατες εξελίξεις, οι δραστηριότητες στη Μέση Ανατολή/Κεντρική Ασία επεκτάθηκαν και ενισχύθηκαν κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2013. Καθορίστηκε επίσης μια νέα προσέγγιση όσον αφορά τις δραστηριότητες ελέγχου των εξαγωγών προκειμένου να επιτευχθούν θετικότερα αποτελέσματα στους επιτόπιους διαχειριστές που είναι υπεύθυνοι για τις δραστηριότητες ελέγχου.

- **Η παροχή στήριξης για την εκ νέου κατάρτιση και την εναλλακτική απασχόληση επιστημόνων και μηχανικών του κλάδου των όπλων που προέρχονται από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης** συνεχίστηκε μέσω του ειδικού για τον σκοπό αυτό Κέντρου Επιστήμης και Τεχνολογίας (STCU) στο πλαίσιο ενισχυμένης εταιρικής σχέσης μεταξύ των μερών και συγχρηματοδότησης των σχετικών δραστηριοτήτων· το Διεθνές Κέντρο Επιστήμης και Τεχνολογίας (ISTC) διέρχεται διαδικασία μεταρρύθμισης, δηλαδή οι στόχοι του επικαιροποιούνται και το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του διευρύνεται. Η Επιτροπή και η ΕΥΕΔ έλαβαν εντολή από το Συμβούλιο για τη διαπραγμάτευση αναθεωρημένης συμφωνίας για το ISTC. Το Κέντρο θα μεταφερθεί στην Αστάνα του Καζαχστάν. Το 2013 το ISTC εγκαινίασε έργο επιχορηγούμενο από την ΕΕ –το περιφερειακό κέντρο για τη βιοασφάλεια και τη βιοπροστασία στο Ντουσάνμπε– και ξεκίνησε την παροχή κατάρτισης σε τατζίκους και Αφγανούς εμπειρογνώμονες με σκοπό την ανακατεύθυνση των δραστηριοτήτων τους για ειρηνική χρήση. Επίσης, το 2013 πραγματοποιήθηκαν και άλλες δραστηριότητες μεταστροφής των επιστημόνων στο Ιράκ, και 98 εμπειρογνώμονες σε θέματα ραδιολογίας και πυρηνικής ενέργειας έλαβαν κατάρτιση με σκοπό την ανακατεύθυνση των δραστηριοτήτων τους προς τον παροπλισμό των πυρηνικών εγκαταστάσεων.
- **Η καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ΧΒΡΠ υλών και των αθέμιτων χρηματοοικονομικών πρακτικών** συνεχίζεται στην Κεντρική Ασία, τη Νοτιοανατολική Ασία και τη Βόρεια Αφρική. Υπεγράφη δεύτερη σύμβαση με τον Διεθνή Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) για τη συμβολή σε νέο εργαστήριο πυρηνικών υλικών που θα χρησιμοποιείται από τις υπηρεσίες ανάλυσης διασφαλισμένων υλών του ΔΟΑΕ στο Seibersdorf της Αυστρίας. Επιπλέον, η Ταϊλάνδη, η Καμπότζη, το Λάος, οι Φιλιππίνες και η ΛΔΚ έλαβαν στήριξη για τον εντοπισμό ραδιολογικού και πυρηνικού υλικού.
- Η εφαρμογή στρατηγικής βιοασφάλειας και βιοπροστασίας για τις γειτονικές χώρες της ΕΕ ξεκίνησε στη νότια και την ανατολική γειτονία μέσω της υλοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου EpiSouth (17 χώρες εταίροι εκτός ΕΕ και 10 κράτη μέλη). Το δίκτυο του EpiSouth, το οποίο περιορίζεται κατά κύριο λόγο στη λεκάνη της Μεσογείου, επεκτάθηκε περαιτέρω ώστε να συμπεριλάβει την Αρμενία, τη Γεωργία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία. Η εν λόγω στρατηγική, μέσω της αξιοποίησης του δικτύου χωρών του EpiSouth, είχε ως αποτέλεσμα την υλοποίηση τεσσάρων μεγάλων έργων, που δρομολογήθηκαν όλα στα τέλη του 2013. Το πρώτο και μεγαλύτερο είναι το έργο «MediPIET», μέσω του οποίου συνεχίζεται η παροχή κατάρτισης σε επιδημιολόγους παρέμβασης συμβάλλοντας στον συνολικό στόχο της ενίσχυσης της υγείας και βιοασφάλειας στην περιοχή. Στόχος του είναι η οικοδόμηση ικανοτήτων για την πρόληψη και τον έλεγχο των φυσικών ή ανθρωπογενών απειλών για την υγεία που συνιστούν οι μεταδοτικές ασθένειες. Με το δεύτερο βιολογικού χαρακτήρα έργο, υπό την αιγίδα της Παγκόσμιας Οργάνωσης

Υγείας (ΠΟΥ), διερευνώνται οι αναδυόμενες βακτηριολογικές ασθένειες και στόχος είναι η ενίσχυση, αφενός, της δημόσιας υγείας έναντι των αναδυόμενων βακτηριακών παθογόνων (άνθρακας, τουλαραιμία, πανώλη, φυματίωση, κτλ.) και, αφετέρου, των δικτύων επιτήρησης της μικροβιακής αντοχής για τον εντοπισμό πιθανών εκδηλώσεων επιδημιών. Στο πλαίσιο ενός τρίτου, παράλληλου έργου, με τίτλο «Medilabsecure», υπό την αιγίδα του Ινστιτούτου Παστέρ, παρακολουθούνται οι κίνδυνοι που συνδέονται με αναδυόμενους και επανεμφανιζόμενους ιούς που προσβάλλουν ανθρώπους και ζώα, και δημιουργείται δίκτυο εντομολόγων. Ένα τέταρτο έργο, υπό την αιγίδα της ΠΟΥ, στοχεύει στην αύξηση της παγκόσμιας υγειονομικής ασφάλειας συνδράμοντας τις χώρες στην ενίσχυση των ικανοτήτων τους όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό, τον έλεγχο και την αντιμετώπιση περιστατικών που αφορούν τη δημόσια υγεία και συνδέονται με δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε θαλάσσια, εναέρια και χερσαία σημεία εισόδου, καθώς και με διεθνείς μετακινήσεις και μεταφορές. Η προσέγγιση είναι πολυτομεακή και στοχεύει στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων που συνδέονται με τη φυσική ή τη σκόπιμη απελευθέρωση παθογόνων.

- **Το 2013 η εξάλειψη και η καταστροφή των αποθεμάτων χημικών όπλων της Συρίας** έλαβε χρηματοδοτική στήριξη μέσω της πρωτοβουλίας ΧΒΡΠ του προγράμματος του ΜΣ. Μετά την τροποποίηση των ΕΠΔ του 2013, η ΕΕ διέθεσε 12 εκατ. ευρώ στον Οργανισμό για την απαγόρευση των χημικών όπλων (ΟΑΧΟ) με σκοπό την εξουδετέρωση και την καύση των χημικών της Συρίας σε συνεργασία με τη διεθνή κοινότητα.

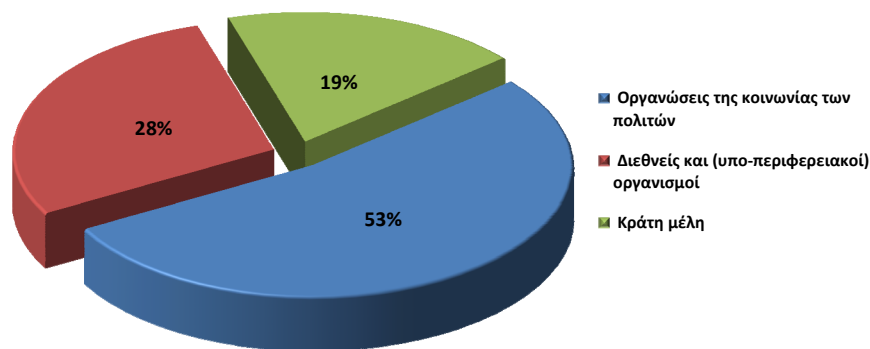
7.3. Οικοδόμηση ικανοτήτων πριν και μετά την κρίση (άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού ΜΣ)

Από το 2007 έως το 2013 διατέθηκαν 103 εκατ. ευρώ σε περίπου 140 έργα για την οικοδόμηση και την ενίσχυση των ικανοτήτων της ΕΕ και των εταίρων της πριν και μετά την κρίση σε εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Στο διάγραμμα 5 ακολούθως παρουσιάζονται οι βασικοί θεματικοί τομείς παροχής στήριξης από το 2007 έως το 2013, ενώ στο διάγραμμα 6 απεικονίζεται το φάσμα των εταίρων υλοποίησης.

Διάγραμμα 5: Θεματικοί τομείς παροχής στήριξης για την οικοδόμηση ικανοτήτων κατά την περίοδο 2007-2013 (σύμφωνα με την κατανομή της χρηματοδότησης βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 3 του κανονισμού ΜΣ)

Διάγραμμα 6: Εταίροι υλοποίησης για την περίοδο 2007-2013 σχετικά με την οικοδόμηση ικανοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 (σύμφωνα με την κατανομή της χρηματοδότησης)

Βάσει του ΕΠΑ του 2013 διατέθηκαν 24 εκατ. ευρώ. Στη συνέχεια παρέχεται επισκόπηση των βασικών επιτευγμάτων και του αντίκτυπου που συνδέεται με τα έργα που βρίσκονταν σε εξέλιξη το 2013.

Πρόληψη των συγκρούσεων, οικοδόμηση της ειρήνης και αστάθεια: Μέσω του δικτύου διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών (Civil Society Dialogue Network, CSDN), δημιουργήθηκε ένα βιώσιμο φόρουμ διαλόγου για θέματα οικοδόμησης της ειρήνης, στο οποίο μετέχουν η ΕΕ και φορείς της κοινωνίας των πολιτών, παρέχοντας στους τελευταίους την ευκαιρία να συμβάλλουν στις διαδικασίες χάραξης των πολιτικών της ΕΕ. Το 2013 σηματοδότησε το τρίτο έτος λειτουργίας της εν λόγω πλατφόρμας, με αποτέλεσμα τη διεξαγωγή 40 συναντήσεων έως τα τέλη του 2013, οι οποίες συνέβαλαν στην ενίσχυση των μακροχρόνιων ικανοτήτων της κοινωνίας των πολιτών σε τρίτες χώρες, καθώς και των ευρωπαϊών εταίρων τους, με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία τους για την πρόληψη των κρίσεων.

Διαμεσολάβηση, διάλογος και συμφιλίωση: Χάρη στην παροχή στήριξης από τον ΜΣ προς τη μονάδα υποστήριξης της διαμεσολάβησης του Τμήματος Πολιτικών Υποθέσεων του ΟΗΕ, παρασχέθηκε καιρίας σημασίας βοήθεια σε ιδιαίτερα προβεβλημένες καταστάσεις κρίσεων στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, στο Μάλι και στη Σομαλία. Η συμμετοχή των γυναικών στις ειρηνευτικές διαδικασίες ενισχύθηκε μέσω της κατάρτισης έξι γυναικών που ορίστηκαν υποψήφιοι για τον πιθανό διορισμό τους σε θέσεις διαμεσολαβητών από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και μέσω της ανάπτυξης ενός σεμιναρίου υψηλού επιπέδου για διαδικασίες που αφορούν το φύλο και τη χωρίς αποκλεισμούς διαμεσολάβηση (High-level Seminar on Gender and Inclusive Mediation Processes). Σε συνεργασία με το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, ο ΜΣ συνέβαλε επίσης στη δημιουργία ικανοτήτων και βιώσιμων εθνικών μηχανισμών εσωτερικής διαμεσολάβησης και διαχείρισης των συγκρούσεων σε εννέα πιλοτικές χώρες¹².

Ένα ευέλικτο νέο μέσο του ΜΣ, με τίτλο «Ευρωπαϊκοί πόροι για τη στήριξη της διαμεσολάβησης» (European Resources for Mediation Support, ERMES), σχεδιάστηκε με σκοπό τη διευκόλυνση της ευέλικτης και ταχείας παροχής τεχνικής βοήθειας διαμεσολάβησης σε τρίτα μέρη που συμμετέχουν σε ειρηνευτικές διαδικασίες χωρίς αποκλεισμούς σε διεθνές, περιφερειακό και/ή τοπικό επίπεδο, δημιουργώντας συνθήκες που

¹² Βολιβία, Τσαντ, Γκάνα, Γουιάνα, Μαλδίβες, Μαυριτανία, Νεπάλ, Τόγκο και Υεμένη.

παρέχουν σε γυναίκες, νέους και άλλες ευάλωτες ομάδες τη δυνατότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους σε τόπους διεξαγωγής συγκρούσεων.

Γυναίκες, ειρήνη και ασφάλεια και παιδιά: Ο ΜΣ συνέχισε να παρέχει στήριξη για την εφαρμογή της απόφασης αριθ. 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ μέσω ενός έργου που υλοποιείται από κοινού με τη μονάδα των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες («ΗΕ Γυναίκες») και αφορά την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην οικοδόμηση της ειρήνης και τον προγραμματισμό της μετασυγκρουσιακής περιόδου στο Κοσσυφοπέδιο¹³, τη Λιβερία και το Ανατολικό Τιμόρ. Στο Κοσσυφοπέδιο, εκατοντάδες άνδρες, γυναίκες και νέοι συμμετείχαν σε διαλόγους με θέμα τη συμφιλίωση, από τους οποίους προέκυψαν συγκεκριμένες συστάσεις σχετικά με ζητήματα όπως ο νόμος περί ισότητας των φύλων, η γυναικεία απασχόληση και η εκπαίδευση των κοριτσιών. Επίσης υπογράφηκαν συμφωνίες με μεγάλα μέσα ενημέρωσης του Κοσσυφοπεδίου για την προβολή στο πλαίσιο του προγράμματός τους ζητημάτων σχετικών με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Επιπλέον, αυτού του είδους τα ζητήματα έλαβαν προτεραιότητα στο πλαίσιο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων σε τοπικό επίπεδο σε 17 χώρες και 3 περιφέρειες¹⁴, που κάλυπταν ευρύ φάσμα ζητημάτων που άπτονταν του φύλου.

Έγκαιρη προειδοποίηση και επίγνωση της κατάστασης: Μέσω της παροχής στήριξης από τον ΜΣ δόθηκε η δυνατότητα στην οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών Belun του Ανατολικού Τιμόρ να αναπτύξει και να διευρύνει ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και αντίδρασης (Early Warning, Early Response system, EWER), το οποίο αξιολογήθηκε ως ένα από τα καλύτερα παραδείγματα στον τομέα των συστημάτων EWER, συμβάλλοντας με επιτυχία στη συνολική μείωση των πιθανών συγκρούσεων και των εντάσεων σε τοπικό επίπεδο. Η στήριξη μέσω της οργάνωσης Saferworld και της Διεθνούς Ομάδας Κρίσεων (ICG) διευκόλυνε την ενίσχυση των ικανοτήτων των εγχώριων και περιφερειακών φορέων όσον αφορά την ανάλυση των κινδύνων συγκρούσεων σε 32 περιοχές όπου υπάρχει τέτοιο ενδεχόμενο, καθώς και την παροχή υψηλής ποιότητας ανάλυσης των συγκρούσεων σε φορείς χάραξης πολιτικής και την παροχή συστάσεων στην κοινωνία των πολιτών σχετικά με μέτρα έγκαιρης αντίδρασης.

Οι ικανότητες των περιφερειακών και υποπεριφερειακών οργανώσεων για έγκαιρη προειδοποίηση και ανάκαμψη ύστερα από καταστροφές ενισχύθηκαν, μεταξύ άλλων μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης των ικανοτήτων αντίδρασης σε καταστάσεις κρίσης του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών, της ανάπτυξης της ικανότητας εποπτείας των μέσων ενημέρωσης της Γραμματείας του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών και της συνεχιζόμενης στήριξης στο ηπειρωτικό σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης της Αφρικανικής Ένωσης. Ο ΜΣ παρείχε στήριξη για την ενίσχυση των ικανοτήτων του ASEAN και των κρατών μελών του για αντίδραση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Εν προκειμένω, μια πρώτη κατάρτιση για το μελλοντικό προσωπικό του Εθνικού Κέντρου Κρίσεων της Μιανμάρ παρασχέθηκε τον Νοέμβριο του 2013 συμπίπτοντας με επίσκεψη της ΥΕ/ΑΕ Ashton στο εν λόγω κέντρο.

Μη στρατιωτικές ικανότητες διαχείρισης κρίσεων: Μετά την επιτυχημένη ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου το 2012, το πρόγραμμα ENTRi (Νέα ευρωπαϊκή πρωτοβουλία κατάρτισης για τη μη στρατιωτική διαχείριση κρίσεων) ξεκίνησε εκ νέου τον Απρίλιο του

¹³ Η ονομασία αυτή δεν θίγει τις θέσεις ως προς το καθεστώς, είναι δε σύμφωνη με την απόφαση 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και τη γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου για τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

¹⁴ Αφγανιστάν, Βολιβία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βραζιλία, Τσαντ, ΛΔΚ, Ελ Σαλβαδόρ, Γουινέα Μπισάου, Ινδία, Κιργιζία, Λιβερία, Νεπάλ, Νικαράγουα, Περού, Σενεγάλη, Νήσοι Σολομώντος, Υεμένη, Περιφέρεια της Κεντρικής Αμερικής, Νότια Ασία, νότια περιοχή της Κεντρικής Αφρικής.

2013. Κατά τη διάρκεια του έτους, εννέα εξατομικευμένοι κύκλοι κατάρτισης (κατά μέσο όρο ένας ανά μήνα) συνέβαλαν στην ενίσχυση των ικανοτήτων 210 μελών του προσωπικού (τόσο υπηκόων της ΕΕ όσο και υπηκόων τρίτων χωρών) που συμμετείχαν ή επρόκειτο να συμμετάσχουν σε διεθνείς μη στρατιωτικές αποστολές διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ, του ΟΗΕ, της Αφρικανικής Ένωσης και του ΟΑΣΕ. Στους εν λόγω κύκλους μαθημάτων περιλαμβάνονταν τόσο κατάρτιση των διεθνών αποστολών πριν από την αποστολή τους στη Λιβύη, τη Γεωργία και το Κοσσυφοπέδιο, καθώς και εξειδικευμένα μαθήματα που κάλυπταν θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου, η διαμεσολάβηση και η καθοδήγηση. Επιπλέον, προωθήθηκαν προσεγγίσεις διαλειτουργικότητας και εναρμονισμένης κατάρτισης μεταξύ των 13 ευρωπαϊκών μελών της κοινοπραξίας ENTRI, και τον Σεπτέμβριο του 2013 εκδόθηκε πρακτικό εγχειρίδιο για τους πολίτες που συμμετέχουν σε διεθνείς αποστολές σε καταστάσεις κρίσεων (με τίτλο «In Control»).

Βάσει του ευρωπαϊκού προγράμματος κατάρτισης αστυνομικών υπηρεσιών (European Police Services Training, EUPST), το 2013 πραγματοποιήθηκαν τρεις βασικές συνεδρίες κατάρτισης, από την ισπανική Guardia Civil, τη γαλλική Gendarmerie και τους ιταλούς Carabinieri αντίστοιχα, που συνέβαλαν στην ανάπτυξη των ικανοτήτων 1019 αστυνομικών από 42 χώρες, συμπεριλαμβανομένων 19 αφρικανικών χωρών για συμμετοχή σε διεθνείς αστυνομικές αποστολές.

Φυσικοί πόροι και κλιματική αλλαγή: Η «εταιρική σχέση ΕΕ-ΟΗΕ για το έδαφος, τους φυσικούς πόρους και την πρόληψη των συγκρούσεων» συνέχισε να ενισχύει τις ικανότητες των τοπικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην αφρικανική περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, προκειμένου να γίνει κατανοητή η δυναμική των συγκρούσεων και να αναπτυχθούν λύσεις που θα λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των συγκρούσεων σε επίμαχα ζητήματα σχετικά με τη διαχείριση των φυσικών πόρων. Μέσω του έργου «Κλιματική αλλαγή και ασφάλεια στην Ανατολική Ευρώπη, την Κεντρική Ασία και τον Νότιο Καύκασο» της Πρωτοβουλίας για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια (Environment and Security Initiative, ENVSEC), αναπτύχθηκε ένα στρατηγικό πλαίσιο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στη λεκάνη απορροής του ποταμού Δνεϊστερου.

Έγκαιρη ανάκαμψη, PCNA/PDNA: Κύκλος κατάρτισης για την εκτίμηση των αναγκών ύστερα από συγκρούσεις (PCNA) και ύστερα από καταστροφές (PDNA), με τίτλο «Ενίσχυση της συνεργασίας σε ευάλωτες και πληγείσες από συγκρούσεις χώρες» έλαβε χώρα τον Σεπτέμβριο παρουσία μελών του προσωπικού των κεντρικών γραφείων και του επιτόπιου προσωπικού της ΕΕ και του ΟΗΕ.

Αφοπλισμός, αποστράτευση και επανένταξη και μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας: Οι ικανότητες της Αφρικανικής Ένωσης για μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας (MTA) ενισχύθηκαν μέσω κοινού έργου της ΕΕ και του ΟΗΕ, το οποίο υλοποιήθηκε από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τις υπηρεσίες υποστήριξης των προγραμμάτων (UNOPS). Τρεις ανακοινώσεις επιχειρησιακής καθοδήγησης όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας συζητήθηκαν στο πλαίσιο εργαστηρίου στην Αντίς Αμπέμπα τον Νοέμβριο, φέρνοντας σε επαφή εκπροσώπους των περιφερειακών οικονομικών κοινοτήτων και της κοινωνίας των πολιτών.

Στο τέλος του επταετούς κύκλου προγραμματισμού του κανονισμού ΜΣ, ανατέθηκε η διενέργεια εξωτερικής αξιολόγησης με σκοπό να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος των αποτελεσμάτων των έργων που εκτελέστηκαν στο πλαίσιο της συνιστώσας που αφορά την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων του άρθρου 4 παράγραφος 3 του κανονισμού ΜΣ κατά την περίοδο 2007-2013. Η αξιολόγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω συνιστώσα του ΜΣ

αποτελεί απαραίτητο στοιχείο της ολοκληρωμένης αρχιτεκτονικής της ΕΕ για την ειρήνη, την ασφάλεια και την ανάπτυξη και θα πρέπει να ενταχθεί πλήρως στην εν λόγω δομή. Διαπιστώθηκε ακόμη ότι η συνιστώσα αυτή παρέχει στην ΕΕ τη δυνατότητα να αντιμετωπίζει ζητήματα συγκρούσεων σε ένα ευρύτερο πλαίσιο και ότι τα επιμέρους έργα ανέπτυξαν ή ενίσχυσαν την ικανότητα των οργανισμών να συμβάλλουν σε προσπάθειες οικοδόμησης της ειρήνης και να ενισχύουν την έννοια μιας κοινότητας επαγγελματιών. Παρά τον περιορισμένο προϋπολογισμό, οι δράσεις που έλαβαν στήριξη συνέβαλαν στην υλοποίηση των δεσμεύσεων της ΕΕ σχετικά με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια, καθώς και σχετικά με τη διαμεσολάβηση και τον διάλογο. Η σημασία των επενδύσεων στην κοινωνία των πολιτών σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων σε 26 πληγείσες από συγκρούσεις χώρες/περιφέρειες υπήρξε καίρια για την προσαρμογή περίπου 80 έργων στο πλαίσιο της εκάστοτε χώρας και για τη διασφάλιση ότι τα εν λόγω έργα πληρούν τις προτεραιότητες και τις ανάγκες, όχι μόνο σε επίπεδο χώρας αλλά και σε τοπικό επίπεδο. Η συνιστώσα του ΜΣ που αφορά την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων έχει χρησιμοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό για τη δημιουργία στρατηγικών εταιρικών σχέσεων, ιδίως σε πολυμερές επίπεδο στο πλαίσιο έργων των Ηνωμένων Εθνών, με σημαντικό αντίκτυπο στις σχέσεις της ΕΕ με αρκετούς ειδικούς οργανισμούς του ΟΗΕ.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τα μέτρα του ΜΣ που υλοποιήθηκαν το 2013 και συμπλήρωσαν άλλες δράσεις της ΕΕ στο πλαίσιο μηχανισμών γεωγραφικής και θεματικής ανάπτυξης, ανθρωπιστικής βοήθειας και αποστολών της ΚΠΑΑ, συνέβαλαν σημαντικά στις προσπάθειες της ΕΕ να αποτρέψει συγκρούσεις, να αντιμετωπίσει κρίσεις και να διατηρήσει την ειρήνη. Εν προκειμένω, το ευρύ φάσμα των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του μηχανισμού σταθερότητας επέτρεψε στην ΕΕ να διαμορφώσει αξιοσημείωτη και σημαντική δράση για να αντιμετωπίσει πολλές παγκόσμιες καταστάσεις κρίσης.

Δεδομένης της συνεχιζόμενης πολιτικής αστάθειας και του αυξανόμενου αριθμού των φυσικών καταστροφών σε πολλά μέρη του κόσμου, είναι επιτακτική ανάγκη να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση των διαθέσιμων μέσων της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι δράσεις του ΜΣ χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του πλήρους κύκλου για την πρόληψη των κρίσεων, την αντίδραση σε κρίσεις και τα μέτρα οικοδόμησης της ειρήνης. Ο ΜΣ παρείχε στην ΕΕ μια μοναδική ικανότητα αντίδρασης, ενεργώντας σε πολλές περιπτώσεις ως σημείο αφετηρίας και καταλύτης για ένα ευρύ φάσμα δράσεων ανταπόκρισης της ΕΕ, οι οποίες διαμόρφωσαν από κοινού τη στρατηγική και ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την πρόληψη των συγκρούσεων και την αντιμετώπιση κρίσεων. Όπως αναφέρεται στην κοινή ανακοίνωση σχετικά με την ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ, *«η μακροπρόθεσμη δέσμευση για την ειρήνη και την οικοδόμηση του κράτους και τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη είναι ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση των βασικών αιτίων των συγκρούσεων και την οικοδόμηση ειρηνικών και ανθεκτικών κοινωνιών. Οι γενικοί στόχοι της βιώσιμης ειρήνης και ανάπτυξης πρέπει να αποτελούν ευθύς εξ αρχής τον πυρήνα της ανταπόκρισης της ΕΕ — η ΕΕ πρέπει επίσης να διαθέτει ένα μακροπρόθεσμο όραμα για τις βραχυπρόθεσμες δεσμεύσεις και δράσεις της»*¹⁵.

15 Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Η ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ στις κρίσεις και τις εξωτερικές συγκρούσεις: Βρυξέλλες, 11.12.2013, JOIN(2013) 30 final.

Το 2014 ο ΜΣ θα καταργηθεί και θα τεθεί σε εφαρμογή ο νέος μηχανισμός συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη. Στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων για τον νέο αυτό μηχανισμό επιβεβαιώθηκε η ανάγκη διατήρησης και επέκτασης της ικανότητας της ΕΕ για ταχεία και στοχευμένη αντίδραση σε καταστάσεις κρίσης σε άλλα σημεία του πλανήτη, καθώς και σε παγκόσμιες και διαπεριφερειακές αλλά και αναδυόμενες απειλές (καταπολέμηση οργανωμένου εγκλήματος, προστασία των κρίσιμης σημασίας υποδομών, αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, μετριασμός των κινδύνων που συνδέονται με ΧΒΡΠ ύλες). Ο νέος μηχανισμός θα εστιάσει επίσης εκ νέου στην πρόληψη των συγκρούσεων, την οικοδόμηση της ειρήνης και την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων, αναγνωρίζοντας ότι η έγκαιρη αντίδραση της ΕΕ μπορεί συχνά να αποτελέσει αποτελεσματικό τρόπο αποφυγής της κλιμάκωσης των εντάσεων ώστε να μην εξελιχθούν σε κρίση.